

troet at maatte være Ministeriets Sag senere at bestemme og ikke at høre ind under Loven, men derimod have vi troet, at det vilde være hensigtsmæssigt allerede nu at tage en Bestemmelse om, at, naar Banen kommer istand, saa skulle alle Kalkbrudsseierne være lige berettigede til at bruge denne Bane, hvorledes dens Retning end bliver, for at man ikke skulde komme i det Tilfælde, at en eller flere af disse blive aldeles udelukkede fra Banens Afbenyttelse derved, at den kommer til at eies enten aldeles eller for størstedelen af een af bemeldte Kalkbrudsseiere. Det er denne Mening, vi have villet lægge ind i Endringsforslaget.

Indenrigsministeren: Jeg kan reent ud sagt ikke forstaae dette Endringsforslag. Der er vel 4 Ciere af Kalkbrudet, men det er ikke saaledes indrettet, at de ere i Fællesskab; Enhver har sine adskilte Lodder. Naar nu f. Ex. den Mand, der har den største Lod, for at gavne baade sig selv og Landet, vil søge Bevilling til at anlægge en Jernbane, saa kan han naturligtvis ikke anlægge den paa et andet Sted end paa sin egen Lod; der er ingen Tale om, at han skulde kunne føre Jernbanen over de andres Kalkbrud, og derved skade dem, i alt Fald vilde han komme til at betale Terrainet saa dyrt, at Banen aldrig kunde svare Regning. Men naar man fra Lovgivningens Side vilde paalægge denne Mand det Baand, at han skulde give de andre Ciere af Kalkbrudet, som ikke ville tage Deel i Banens Beskostning, Ret til at benytte den paa samme Vilkaar, som han selv, saa forekommer det mig, at man vilde monopolisere Jernbanen for disse Mænd; men det er Noget, som det forekommer mig, at Lovgivningen aldeles ikke kan indlade sig paa. Det almindelige Opsyn med, at Jernbanen gives en med Hensyn til Formaalet i Almindelighed hensigtsmæssig Retning, har Regjeringen altid udøvet og vil den ogsaa i dette Tilfælde have at udøve. Men hvis en Mand vil bygge en Jernbane for sin egen Regning, og den findes gavnlig ogsaa for det Offentlige, saa forekommer det mig ikke, at det kan formenes ham at anlægge den for sig, i alt Fald vilde det være noget ganske Ny.

Ischærning: Jeg troer, at det er heldigt, at dette Endringsforslag er blevet stillet, thi derved komme vi til at belyse en vigtig Sag i rette Tid. Det forekommer mig, at der er nogen Uklarhed hos den ærede Minister med Hensyn til dette Forhold. Dersom det var en Jernbane, som blev forlangt for at være offentlig Jernbane, saa have vi jo altid seet, at der er stillet Betingelser, som fastsatte, hvorledes Alle skulle kunne blive transporterede derpaa, og endogsaa, hvorledes Förgreninger skulle kunne føres til denne Jernbane, og at det kun er under Forudsætning af, at en Jernbane kommer til at udøve en for det Offentlige nyttig Virksomhed, at man giver Afgang til Expropriation. Jeg antager, at, hvad der egentligt er tilstøtet ved denne Lov, det er, at man kan komme til at benytte Expropriationsloven i en tilsyneladende privat Interesse. Dette er nu Noget, som man efter min Mening aldrig bør gjøre, saalænge Interessen kun er privat; og i det foreliggende Tilfælde faaer Jernbanen først en mere offentlig Charakter, naar den bliver saaledes indrettet, at den, ikke frit, men for Betaling, kan tjene til Benyttelse for Kalkbrudet i det Hele, uanset hvem Besidderne ere. Det, som er vigtigt for Staten, det er, at en saa nødvendig Artikel som Kalk, der i visse Egne af Landet findes i en betydelig Mængde, kan paa billige Vilkaar bringes til de Steder, hvorfra den igjen kan bringes omkring i hele Landet. Dette er en Statsinteresse; men denne kan kun blive fyldestgjort, naar Concurrencen blandt de forskellige Kalkbrud vedbliver at bestaae i sin hele Udstrækning; og altsaa kun under Forudsætning af, at dette haandhæves fra Regjeringens Side, kan man efter min Mening give en privat Mand, eller et mere privat Formaal, Adkomst til at kunne benytte Expropriationsloven. Vil den enkelte private Kalkseier anlægge en Jernbane for sig selv, saa maa han tilkjøbe sig af de Lodseiere, over hvis Eiendom han vil føre Banen, Ret til at føre den derover. Dette er en privat Sag; — ligesom enhver Anden, der vil kjøbe et Hus, maa han gjøre det, som han bedst kan. Men skal han derimod benytte det Offentliges Mellemkomst for at faae Ret til at anlægge en